

Palveluiden käyttäjien oikeudet tietoihinsa

“Anonyymin identiteetin ongelma”

Tapani Tarvainen
Electronic Frontier Finland ry

28.1.2010

eff.org

Mitä oikeuksia?

Oikeus tietää

Oikeus tarkastaa

Oikeus vaatia korjausta

Oikeus kieltää (joskus)

Tiedonkeruun oltava asiallista

28.1.2010

Mitä tietoja?

Henkilötietolaki:

Henkilötieto: “merkintöjä [...] jotka *voidaan tunnistaa*” luonnollista henkilöä [...] koskeviksi

Henkilörekisteri: “[...] *tiettyä henkilöä koskevat* tiedot voidaan löytää helposti ja kohtuuttomitta kustannuksitta”

Entä jos palvelu on anonyymi?

Jos palvelun käyttö ei edellytä tunnistautumista eikä kerättävään tietoon sisälly yhteystietoa tms, se ei ehkä edes ole henkilörekisteri tai “tietojen antaminen rekisteröidylle on mahdotonta tai vaatii kohtuutonta vaivaa”

Miten tiedonsaanti- ym. oikeudet tällöin voisivat toteutua?

Onko sillä väliä?

Anonyymi identiteetti

Anonyymistä palvelun käytöstä tallentuvista tiedoista voi syntyä identiteetti, käyttäjää koskeva mahdollisesti hyvinkin laaja ja yksityiskohtainen tietojoukko, jota ei kuitenkaan voida “helposti” yhdistää tiettyyn henkilöön.

Joissakin tilanteissa yhdistäminen voi kuitenkin olla jopa automaattista.

28.1.2010

eff.org

Milloin henkilö on “tietty”?

Ihmisen tekemien hakujen joukko kertoo hänestä **paljon**.

Mutta voinko kysyä Googlelta mitä tietoja heillä on minusta?

Onko tietyn cookien haltija tietty henkilö?

Entä tiettyjen hakujen tekijä?

Prepaid-liittymät ja puhelimet (IMEI),
anonyymit matkakortit...

Antropologin ongelma

Kysyminen muuttaa vastausta!

Jos itseään koskevien tietojen tarkastamiseksi pitää osoittaa niiden koskevan itseään, tulee samalla täydentäneeksi niitä merkittäväällä tavalla.

Toisaalta tiedon saaminen ilman tunnistautumista olisi tietoturva-aukko.

28.1.2010

eff.org

“Sähköpostiosoitteeni on...”

Miten kysyä itseään koskevia tietoja, kun ei tiedä millä avaimella ne rekisteristä löytyisivät – paljastamatta juuri sitä tietoa, jonka ei haluaisi siellä olevan?

Kysyjän ei voi olettaa saati vaatia luottavan rekisterinpitäjään – kysymisen tarkoitushan on juuri valvoa tämän luotettavuutta

28.1.2010

eff.org

Tiedostamaton palvelun käyttö

Aina käyttäjä ei edes tiedosta käyttävänsä palvelua, eikä siitä tiedottamiseenkaan ehkä ole käytännöllistä tapaa.

Ubiikkiyhteiskunnan tulo pahentaa tilannetta: netin kanssa kommunikoivat laitteet jättävät jälkiä, joiden joukko helposti identifioi ihmisen.

Seteleihinkin suunnitellaan RFID:tä...

28.1.2010

eff.org

Vaarallista tietoturvaa?

“Anomaly detection”, poikkeuksellisen toiminnan automaattinen tunnistaminen: sovellettavissa ihmisten käyttäytymisen analysointiin

Poikkeuksellinen käyttäytyminen voi paljastaa arkaluonteisia (mutta laillisia) asioita

“Asiakkaalle” ei voi kertoa miten häntä analysoidaan – tietoturvasyistä...

Vain huonoja ratkaisuja?

Jos anonyymin tiedon keruuta rajoitetaan liikaa, seuraus voi olla, että tietoja aletaankin kerätä entistä enemmän eksplisiittisesti tunnistautumista vaatiin – ojasta allikkoon

Tiedon käytön juridiset rajoitukset eivät riitä – joskus tiedon syntyminen on jo ongelma

Viranomaisvalvonta ei riitä – viranomaisiakin pitää valvoa

Valtaa käyttäjille?

Teknisiä ratkaisuja, jotka antavat käyttäjille todellista valtaa rajoittaa itsestään kerättävää tietoa (esim. anonymisointipalvelut kuten tor)

Teho rajallinen, edellyttävät käyttäjiltä teknistä osaamista

Väärinkäytöspotentiaali, ongelma viranomaisille

Kysymyksiä?

tapani.tarvainen@effi.org

28.1.2010

effi.org